

61997J0149

Domstolens Dom (Sjette Afdeling) af 12. november 1998. - The Institute of the Motor Industry mod Commissioners of Customs and Excise. - Anmodning om præjudiciel afgørelse: Value Added Tax and Duties Tribunal, London - Forenede Kongerige. - Moms - Fritagelser - Organisationer, der ikke arbejder med gevinst for øje, og hvis formål er af fagforeningsmæssig karakter. - Sag C-149/97.

Samling af Afgørelser 1998 side I-07053

Sammendrag

Dommens præmisser

Afgørelse om sagsomkostninger

Afgørelse

Nøgleord

Fiskale bestemmelser - harmonisering af lovgivningerne - omsætningsafgifter - det fælles merværdiafgiftssystem - fritagelse i henhold til sjette direktiv - organisationer, der ikke arbejder med gevinst for øje, og hvis formål er af fagforeningsmæssig karakter - begreb

[Raadets direktiv 77/388, art. 3, punkt A, stk. 1, litra I)]

Sammendrag

En organisation, hvis formål er af fagforeningsmæssig karakter i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), i sjette direktiv 77/388 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter betegner en organisation, hvis hovedformål er at varetage medlemmernes fælles interesser, hvad enten der er tale om arbejdstagere, arbejdsgivere, personer i liberale erhverv eller erhvervsdrivende, og at repræsentere disse over for tredjemand, herunder offentlige myndigheder.

Dommens præmisser

1 Ved kendelse af 7. april 1997, indgaaet til Domstolen den 17. april 1997, har VAT and Duties Tribunal, London, i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), i Rådets sjette direktiv 77/388/EOEF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1, herefter »direktivet«).

2 Spørgsmaalet er blevet rejst under en sag mellem The Institute of the Motor Industry (herefter »Institute«) og Commissioners of Customs & Excise vedrørende anvendelsen af en regel om momsfrigivelse for gruppe 9 i bilag 9 til VAT Act 1994 (»1994-momsloven«).

3 Ifølge bilag 9 til 1994-momsloven er for saa vidt angaar gruppe 9 »fagforeninger og faglige organisationer« fritaget for moms. De i den forbindelse relevante bestemmelser har følgende ordlyd:

»1. Tjenesteydelser og goder i forbindelse med disse tjenesteydelser, der leveres af en af de nedenfor nævnte organisationer til deres medlemmer, naar disse varer og tjenesteydelser udelukkende kan henføres til organisationens formaal, og de ikke ydes mod anden betaling end medlemskontingentet

a) fagforeninger ('trade unions') eller andre sammenslutninger af personer, hvis hovedformaal er at forhandle ansættelsesvilkår på deres medlemmers vegne

b) faglige organisationer, hvor kun personer, som har en relevant uddannelse for udoevelsen af det pågældende erhverv eller er ved at tage en saadan uddannelse, har adgang til at blive medlem

c) sammenslutninger, hvis hovedformaal er fremme af særlig viden eller faglig ekspertise af relevans for medlemmernes nuværende eller tidligere erhverv eller beskæftigelse

d) ...«

4 Institute er en frivillig sammenslutning, hvis medlemmer er beskæftiget i sektoren for detailsalg af automobiler.

5 Ved afgørelse af 15. januar 1996 bestemte Commissioners of Customs & Excise, at Institute ikke opfyldte betingelserne for momsfrigivelse ifølge bilag 9 til 1994-momsloven, og at der derfor skulle svares moms af de tjenesteydelser, som Institute leverede til medlemmerne mod betaling af årligt medlemskontingent.

6 Institute har under en sag ved VAT and Duties Tribunal, London, anfaegtet denne afgørelse.

7 Nævnte ret har i forelæggelseskendelsen anført, at Institute ikke er omfattet af bilag 9 til 1994-momsloven. Den har anført, at Institute ikke kan anses for en »faglig organisation« som omhandlet i punkt 1, litra b), i nævnte bilag for gruppe 9 som følge af medlemmernes mangeartede virksomhed. Institute kan endvidere ikke anses for en »sammenslutning« som omhandlet i punkt 1, litra c), i bilag 9, idet dens virksomhed ikke består i fremme af særlig viden eller faglig ekspertise. Institute kan endelig heller ikke anses for omfattet af anvendelsesområdet for punkt 1, litra a), i bilag 9, idet den ikke er en fagforening (»trade union«), hvis hovedformaal er at forhandle ansættelsesvilkår på medlemmernes vegne.

8 Institute har for den nationale ret gjort gældende at være en organisation med fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), og at dens levering af tjenesteydelser og goder derfor er fritaget for moms.

9 Nævnte direktivbestemmelse har følgende ordlyd:

»1. Med forbehold af andre fællesskabsbestemmelser fritager medlemsstaterne på betingelser, som de fastsætter for at sikre en korrekt og enkel anvendelse af nedennævnte fritagelser, og med henblik på at forhindre enhver mulig form for svig, unddragelse og misbrug:

...

I) organisationers levering af tjenesteydelser og goder i nær tilknytning hertil til fordel for deres medlemmer i disses fælles interesse mod et kontingent, der er fastsat i overensstemmelse med vedtægterne, saafremt de pågældende organisationer ikke arbejder med gevinst for øje, og deres formål enten er af politisk fagforeningsmaessig, religiøs, patriotisk, filosofisk eller filantropisk karakter eller vedrører borgerlige rettigheder, under forudsætning af at denne fritagelse ikke vil kunne fremkalde konkurrencefordrejning

...«

10 Efter den forelæggende rets opfattelse kan levering af tjenesteydelser og goder fra Institute ikke momsfritages i medfør af denne bestemmelse, naar henses til den sædvanlige betydning af udtrykket »trade union«, som er anvendt i den engelske version af artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I).

11 Den har dog nævnt, at udtrykket »syndicale«, der er indeholdt i den franske version, og de dertil svarende udtryk i visse andre sproglige versioner, tilsyneladende anvendes med en videre betydning end udtrykket »trade union« i den engelske version og de dertil svarende udtryk i andre sproglige versioner.

12 Problemet for den nationale ret er herefter, om Institute er omfattet af direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I). VAT and Duties Tribunal har endvidere fundet, at momsfritagelse for de af Institute leverede tjenesteydelser og goder ikke kan give anledning til konkurrencefordrejning, og har derfor besluttet at udsætte sagen og anmode Domstolen om præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»Skal på baggrund af de i rettens kendelses præmis 3-19 og 21 beskrevne faktiske omstændigheder og under de i præmis 21 anførte omstændigheder (der kort gengives nedenfor) de tjenesteydelser, der leveres af en sådan sammenslutning, der er en organisation, der ikke arbejder med gevinst for øje, fritages for moms, idet de skal anses for omfattet af følgende bestemmelse i artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), i sjette direktiv: 'organisationer (hvis) formål ... er af ... fagforeningsmaessig ... karakter'?

Det oplyses i kendelsens præmis 21, at Institute er en frivillig sammenslutning af enkeltpersoner, der er ansat i sektoren for detailsalg af automobiler. Denne sammenslutnings hovedformaal er at højne medlemmernes faglige standard, at forbedre karrierestrukturerne i de forskellige grene af branchen og derved give offentligheden en fordelagtig opfattelse af branchen og de mennesker, der arbejder i den. Institute søger at virkeliggøre disse formaal ved at opfylde behovene i branchen for færdigheder paa alle niveauer, at godkende kurser (der arrangeres af andre institutioner), hvor der undervises i disse færdigheder, at tildele eksamensbeviser, naar disse kurser er gennemgaaet, og at differentiere medlemmerne og udbrede oplysninger, der skal holde dem ajour med udviklingen inden for branchen og med deres kundskaber samt at føre et jobregister.«

13 Den forelaeggende ret ønsker med sit spoergsmaal naermere bestemt at faa oplyst, om en organisation, der ikke arbejder med gevinst for øje, og som forfølger formaal af fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), kan betegne en sammenslutning som Institute.

14 Indledningsvis bemærkes, at som generaladvokaten har anført i punkt 33-37 i forslaget til afgørelse, kan de udtryk, der anvendes i visse sproglige versioner af denne bestemmelse for at gengive udtrykket »formaal ... af ... fagforeningsmaessig ... karakter«, have en anden betydning end de udtryk, der anvendes i andre sproglige versioner.

15 Saaledes refererer de udtryk, der anvendes i flere sproglige versioner, herunder den engelske version (»aims of a trade-union nature«), hovedsagelig til formaalene inden for sammenslutninger af arbejdstagere, mens de udtryk, der anvendes i andre versioner, herunder den franske version (»objectifs de nature syndicale«), desuden gaelder faglige organisationer, der ikke er arbejdstagerorganisationer.

16 Ifølge fast retspraksis kan den formulering, der er anvendt i en sproglig version af en fællesskabsretlig bestemmelse, ikke alene tjene som grundlag for bestemmelsens fortolkning eller i denne henseende tillægges større betydning end de øvrige sproglige versioner. Dette ville nemlig være i strid med kravet om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sproglige versioner skal den paagældende bestemmelse fortolkes paa baggrund af den almindelige opbygning af og formaalet med den ordning, som den er led i (jf. dom af 27.3.1990, sag C-372/88, Cricket St. Thomas, Sml. I, s. 1345, præmis 18 og 19).

17 Det bemærkes i denne forbindelse, at de udtryk, der anvendes til at betegne de fritagelser, som er fastsat i sjette direktivs artikel 13, skal fortolkes indskrænkende, da de er undtagelser fra det almindelige princip, hvorefter omsætningsafgift opkræves af enhver tjenesteydelse, der udfoeres mod vederlag af en afgiftspligtig person (dom af 15.6.1989, sag 348/87, Stichting Uitvoering Financiële Acties, Sml. s. 1737, præmis 13).

18 Det bemærkes endvidere, at direktivets artikel 13, punkt A, har til formaal at momsfritage visse former for virksomhed af almen interesse. Som Domstolen gentagne gange har fastslaaet (dom af 11.7.1985, sag 107/84, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 2655, præmis 17, og dommen i sagen Stichting Uitvoering Financiële Acties, a.st., præmis 12), udelukker denne bestemmelse ikke alle former for virksomhed af almen interesse, men alene saadanne, der nøje er opregnet og beskrevet paa detaljeret maade.

19 Paa baggrund heraf bemaerkes det, at en organisation, der ikke arbejder med gevinst for oejje, og hvis formaal er at virke for medlemmernes interesser, uden at der herved bliver tale om en virksomhed til forsvar og repraesentation af medlemmernes faelles interesser i forhold til de beslutningscentre, som beroerer dem, ikke kan antages at have formaal af fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I).

20 Udtrykket »fagforeningsmaessig« i denne bestemmelse er en saerlig betegnelse for en organisation, hvis hovedformaal er at varetage medlemmernes faelles interesser, hvad enten der er tale om arbejdstagere, arbejdsgivere, personer i liberale erhverv eller erhvervsdrivende, og repraesentere disse over for tredjemand, herunder offentlige myndigheder.

21 En organisation, der ikke arbejder med gevinst for oejje, og hvis hovedformaal er at forsvare og repraesentere medlemmernes faelles interesser, opfylder det kriterium om en virksomhed af almen interesse, som fritagelserne i henhold til direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), bygger paa, idet medlemmerne derigennem kan raade over et repraesentativt organ og opnaa en styrkeposition i forhandlinger med andre.

22 Det tilkommer den forelaeggende ret paa baggrund af det anfoerte at afgoere, om en sammenslutning som Institute udgoer en organisation med formaal af fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I).

23 Det praejudicielle spoergsmaal skal derfor besvares saaledes, at en organisation, hvis formaal er af fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i direktivets artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), betegner en organisation, hvis hovedformaal er at varetage medlemmernes faelles interesser, hvad enten der er tale om arbejdstagere, arbejdsgivere, personer i liberale erhverv eller erhvervsdrivende, og at repraesentere disse over for tredjemand, herunder offentlige myndigheder.

Afgørelse om sagsomkostninger

Sagens omkostninger

24 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som har afgivet indlaeg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgoer et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at traeffe afgoerelse om sagens omkostninger.

Afgørelse

Paa grundlag af disse praemisser

kender

DOMSTOLEN

(Sjette Afdeling)

vedroerende det spoergsmaal, der er forelagt af VAT and Duties Tribunal, London, ved kendelse af 7. april 1997, for ret:

En organisation, hvis formaal er af fagforeningsmaessig karakter i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i artikel 13, punkt A, stk. 1, litra I), i Raadets sjette direktiv 77/388/EOEF af 17. maj

1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag betegner en organisation, hvis hovedformål er at varetage medlemmernes fælles interesser, hvad enten der er tale om arbejdstagere, arbejdsgivere, personer i liberale erhverv eller erhvervsdrivende, og at repræsentere disse over for tredjemand, herunder offentlige myndigheder.